

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. spalio 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — SESV 267 straipsnis — Teisingumo Teismo jurisdikcija —
Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos, kaip teismo, statusas —
Nepriklausomumas — Privaloma jurisdikcija — Direktyva 89/665/EEB — 2 straipsnis — Už peržiūros
procedūras atsakingos institucijos — Direktyva 2004/18/EB — 1 straipsnio 8 dalis ir 52 straipsnis —
Viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarka — „Viešojo subjekto“ sąvoka — Viešosios valdžios
institucijos — Įtraukimas“

Byloje C-203/14

dėl *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* (Katalonijos viešojo sektoriaus sutarčių teismas, Ispanija) 2014 m. kovo 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. balandžio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Consorti Sanitari del Maresme

prieš

Corporació de Salut del Maresme i la Selva

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, C. Vajda ir S. Rodin, teisėjai A. Arabadjiev, M. Berger (pranešėja), E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça ir F. Biltgen,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. gegužės 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Sampol Pucurull,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Varone,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Tokár ir D. Loma-Osorio Lerena,

susipažinęs su 2015 m. liepos 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: ispanų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132) 1 straipsnio 8 dalies ir 52 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Consorti Sanitari del Maresme* (Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimas) ir *Corporació de Salut del Maresme i la Selva* (Maresmės ir La Selvos apskričių sveikatos paslaugų įstaiga) ginčą dėl sprendimo neleisti šiam susivienijimui dalyvauti magnetinio rezonanso paslaugų, skirtų šios įstaigos administruojamiems sveikatos priežiūros centrams, viešojo pirkimo konkurse.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2004/18 4 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Konkurse viešosioms sutartims sudaryti dalyvaujant institucijai, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nebūtų iškraipoma konkurencija privačių konkurso dalyvių atžvilgiu.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnio 8 dalyje nurodyta:

„„Rangovu“, „tiekėju“ ar „paslaugų teikėju“ gali būti bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, viešasis subjektas arba tokių asmenų ir (arba) organizacijų grupė, rinkoje siūlantys atitinkamai darbų ir (arba) darbo įvykdymą, prekių tiekimą arba paslaugų teikimą.“

Terminas „ūkio subjektas“ vienodai tinka rangovui, tiekėjui ir paslaugų teikėjui. Jis vartojamas tik supaprastinimo tikslais.

<...>“

- 5 Remiantis šios direktyvos 2 straipsniu „Sutarčių sudarymo principai“:

„Perkančiosios organizacijos ūkio subjektams taiko vienodas sąlygas, jų nediskriminuoja ir veikia skaidriai.“

- 6 Direktyvos 2004/18 52 straipsnyje „Oficialūs patvirtintų ūkio subjektų sąrašai ir sertifikavimas, kuri atlieka viešosios arba privačios įstaigos“ numatyta:

„1. Valstybės narės gali sudaryti oficialius patvirtintų rangovų, prekių tiekėjų arba paslaugų teikėjų sąrašus arba įdiegti sertifikavimą, kurį atlieka viešosios arba privačios sertifikavimo įstaigos.“

Valstybės narės suderina įtraukimo į registracijos sąrašus ir sertifikavimo, kurį atlieka sertifikavimo įstaigos, sąlygas su 45 straipsnio 1 dalies, 45 straipsnio 2 dalies a–d ir g punktų, 46 straipsnio, 47 straipsnio 1, 4 ir 5 dalių, 48 straipsnio 1, 2, 5 ir 6 dalių, 49 straipsnio ir, jei reikia, 50 straipsnio nuostatomis.

<...>

5. Jei įstaigos, nurodytos 1 dalyje, registruoja arba suteikia sertifikatą kitos valstybės narės ūkio subjektams, iš jų negali būti reikalaujama jokių papildomų įrodymų arba dokumentų, išskyrus tuos, kurių reikalaujama iš nacionalinių ūkio subjektų, ir visais atvejais – tik tų, kurie nurodyti 45–49 straipsniuose ir prireikus 50 straipsnyje.

Tačiau kitų valstybių narių ūkio subjektams, siekiantiems dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, tokia registracija arba sertifikavimas gali būti neprivalomi. Perkančiosios organizacijos pripažįsta lygiaverčius kitose valstybėse narėse įsisteigusių institucijų sertifikatus. Jos taip pat pripažįsta lygiavertes įrodinėjimo priemonės.

6. Ūkio subjektai bet kada gali prašyti įregistruoti juos oficialiame sąrašė arba išduoti sertifikatą. Per pakankamai trumpą laiką jie [turi būti] informuojami apie sprendimą, kurį priėmė sąrašą sudaranti arba kompetentinga sertifikuojanči įstaiga.

<...>“

- 7 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246), iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31, toliau – Direktyva 89/665), 2 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės turi užtikrinti, kad priemonės, kurių imtasi dėl 1 straipsnyje nurodytų peržiūros procedūrų, apimtų nuostatas dėl įgaliojimų:

- a) esant pirmai galimybei ir naudojant preliminaras procesines priemones taikyti laikinąsias priemones, kuriomis siekiama atitaisyti tariamą pažeidimą ar užkirsti kelią tolesnei žalai konkrečioms interesams, įskaitant priemones sustabdyti sutarties suteikimo procedūrą ar bet kurio perkančiosios organizacijos priimto sprendimo įgyvendinimą ar užtikrinti tokį sustabdymą;
- b) panaikinti neteisėtai priimtus sprendimus arba užtikrinti jų panaikinimą, įskaitant diskriminuojančių techninių, ekonominių ar finansinių specifikacijų, nurodytų kvietime teikti pasiūlymus, sutarties dokumentuose arba bet kuriuose su sutarties suteikimo procedūra susijusiuose dokumentuose, pašalinimą;
- c) priteisti atlyginti nuostolius tokį pažeidimą patyrusiems asmenims.

2. 1 dalyje ir 2d bei 2e straipsniuose nurodyti įgaliojimai gali būti suteikti atskiroms institucijoms, atsakingoms už skirtingus peržiūros procedūros aspektus.

<...>

9. Tais atvejais, kai už peržiūros procedūras atsakingos institucijos nėra teismo pobūdžio, jos visada turi pateikti raštišką savo sprendimo paaiškinimą. Be to, tokiu atveju turi būti numatytos atitinkamos nuostatos, garantuojančios procedūras, pagal kurias visos tariamai neteisėtos priemonės, kurių ėmėsi peržiūros institucija, arba visi tariami jai suteiktų įgaliojimų panaudojimo trūkumai galėtų būti peržiūrėti teisme arba kitoje institucijoje, kuri laikoma teismu ar tribunolu, kaip tai suprantama pagal [SESV 267] straipsnį, ir kuri nepriklauso nei nuo perkančiosios organizacijos, nei nuo peržiūros institucijos.

Tokios nepriklausomos institucijos nariai skiriami ir atleidžiami iš pareigų tokiomis pačiomis sąlygomis kaip teisėjai, kiek tai susiję su institucija, atsakinga už jų skyrimą, jų kadenciją ir jų atleidimą. Bent nepriklausomos institucijos Pirmininkas turi turėti tokią pačią juridinę ir profesinę kvalifikaciją, kaip teisėjai. Ši nepriklausoma institucija priima sprendimus laikydamosi tvarkos, pagal kurią išklausomos abi pusės, o šie sprendimai kiekvienos valstybės narės nustatytu būdu turi būti teisiškai įpareigojantys.“

Ispanijos teisė

- 8 Remiantis 2011 m. lapkričio 14 d. Karaliaus įstatyminio dekreto 3/2011 dėl Viešųjų pirkimų įstatymo išdėstymo nauja redakcija patvirtinimo (*Real Decreto Legislativo 3/2011 por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley de Contratos del Sector Público*, toliau – Įstatyminis dekretas 3/2011) 40 straipsnio 1 ir 6 dalimis, su viešaisiais pirkimais susijęs specialusis skundas prieš pateikiant administracinę teisminę skundą yra neprivalomas.
- 9 Minėto įstatyminio dekreto 62 straipsnyje „Pajėgumų reikalavimas“ nurodyta:

„1. Tam, kad galėtų sudaryti sutartis su viešojo sektoriaus subjektais, įmonės turi įrodyti, kad tenkina perkančiosios organizacijos nustatytas minimalias ekonominių, finansinių, profesinių ir techninių pajėgumų sąlygas. Šis reikalavimas gali būti pakeistas klasifikavimo reikalavimu, kai to reikalaujama pagal šį įstatymą.

2. Minimalios pajėgumų sąlygos, kurias turi atitikti įmonė, ir jas patvirtinantys reikalaujami dokumentai nurodomi viešojo pirkimo skelbime ir paaiškinami specifikacijose. Šios sąlygos turi būti susijusios su pirkimo dalyku ir jam proporcingos.“

- 10 Įstatyminio dekreto 3/2011 65 straipsnyje „Klasifikavimo reikalavimas“ nustatyta:

„1. Tam, kad galėtų sudaryti sutartis su viešosios valdžios institucijomis dėl darbų pirkimo sutarčių, kurių numatoma vertė yra 350 000 EUR ar didesnė, arba dėl paslaugų pirkimo sutarčių, kurių numatoma vertė yra 120 000 EUR ar didesnė, vykdymo, įmonė turi būti tinkamai klasifikuota. <...>

<...>

5. Viešojo sektoriaus subjektai, kurie nėra viešosios valdžios institucijos, gali iš viešojo pirkimo dalyvių reikalauti tam tikro klasifikavimo, kad galėtų nustatyti su pajėgumais susijusias sąlygas, reikalingas atitinkamai sutarčiai sudaryti.“

- 11 2013 m. rugsėjo 3 d. *Generalidad de Catalogne* dekreto 221/2013 dėl Katalonijos viešojo sektoriaus sutarčių teismo įsteigimo, organizavimo ir funkcionavimo (2013 m. rugsėjo 5 d. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* Nr. 6454) 8 straipsnyje „Asmeninis statusas“ nustatyta:

„Teismo narių asmeninis statusas yra toks:

1. Teismo nariams taikomos tos pačios nuostatos dėl nesuderinamos veiklos kaip ir aukščiausiesiems *Generalidad* tarnautojams.

<...>

4. Teismo nariai skiriami visam įgaliojimų laikui, tačiau gali būti atstatydinti arba atšaukti dėl šių priežasčių:

— mirties,

- įgaliojimų pasibaigimo ir jų neatnaujinimo,
- pareigų atsisakymo <...>,
- tarnautojo statuso netekimo,
- šiurkštaus pareigų pažeidimo,
- <...>
- negalėjimo vykdyti funkcijų,
- pilietybės praradimo.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimas pateikė paraišką dalyvauti magnetinio rezonanso paslaugų, skirtų Maresmės ir La Selvos apskričių sveikatos paslaugų įstaigų administruojamiems sveikatos priežiūros centrams, viešojo pirkimo konkurse. Šio konkurso specifikacijose buvo nustatyta, kad dalyviai privalo įrodyti savo pajėgumą sudaryti sutartį pateikdami vadinamąją klasifikacijos pažymą.
- 13 Vertinimo komitetas per vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūrą konstatavo, kad Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimas nepateikė reikalaujamos pažymos, ir paprašė ją pateikti. Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimas šios pažymos nepateikė, bet pateikė deklaraciją, kuria įsipareigojo skirti vienos komercinės bendrovės išteklius, ir deklaraciją, patvirtinančią jo, kaip viešojo subjekto, statusą. Šiomis aplinkybėmis 2013 m. lapkričio 28 d. perkančioji organizacija Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimui pranešė, kad pašalina jį iš procedūros, nes jis nustatytu laiku ir forma nepašalino pateiktos dokumentacijos trūkumų.
- 14 2013 m. gruodžio 10 d. Maresmės apskrities sveikatos srities susivienijimas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai institucijai pateikė su viešaisiais pirkimais susijusį specialųjį skundą dėl perkančiosios organizacijos sprendimo. Jis teigia, kad komercinio klasifikavimo sąlyga jam netaikoma dėl turimo viešosios valdžios institucijos statuso. Jis paprašė, pirma, leisti jam dalyvauti šioje konkurso procedūroje ir, antra, sustabdyti šią procedūrą.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
 - „1. Ar viešojo administravimo subjektai laikytini viešaisiais subjektais, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2004/18?
 2. Jei atsakymas būtų teigiamas, ar pagal Direktyvą 2004/18 viešojo administravimo subjektai laikytini ūkio subjektais ir ar jie dėl to gali dalyvauti viešuosiuose pirkimuose?
 3. Jei atsakymas būtų teigiamas, ar pagal Direktyvą 2004/18 viešojo administravimo subjektai gali ir turi būti viešųjų arba privačiųjų sertifikavimo organizacijų įtraukiami į oficialius patvirtintų arba leidžiamų sertifikuoti įmonių, tiekėjų ar paslaugų teikėjų sąrašus, kurie pagal Ispanijos teisę laikomi komercinės klasifikavimo sistemos dalimi?

4. Ar Įstatyminiu dekretu Nr. 3/2011 Direktyva 2004/18 buvo netinkamai perkelta į Ispanijos teisę ir ar Ispanijos teisės aktų leidėjas šio įstatyminio dekreto 62 ir 65 straipsniais apribojo viešojo administravimo subjektų įtraukimo į komercinio klasifikavimo registrus galimybę?
5. Jei viešojo administravimo subjektams leidžiama dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, tačiau, vadovaujantis Direktyva 2004/18, jie negali būti įtraukti į komercinio klasifikavimo sąrašus, kokių būdu galima patvirtinti jų tinkamumą sudaryti sutartį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 16 Prieš atsakant į pateiktus klausimus, reikia išnagrinėti, ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją į juos atsakyti.
- 17 Pirma, kalbant apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos, kaip „teismo“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, statuso vertinimą, t. y. klausimą, kuris susijęs tik su Sąjungos teise, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas atsižvelgia į aplinkybių visumą, t. y. į tai, ar institucija įsteigta teisės aktų pagrindu, ar ji nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar jos procesas grindžiamas rungimosi principu, ar ji taiko teisės aktus ir ar ji yra nepriklausoma (žr., be kita ko, Sprendimą *Vaassen-Göbbels*, 61/65, EU:C:1966:39, ir Sprendimo *Umweltanwalt von Kärnten*, C-205/08, EU:C:2009:767, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Taigi pabrėžtina, kad net jei, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* pagal Ispanijos teisę būtų laikomas administracine institucija, atliekant šį vertinimą tai savaime nebūtų lemiamą.
- 18 Pirmiausia, kalbant apie kriterijus, susijusius su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos įsteigimu teisės aktų pagrindu, jos nuolatinumu, rungimosi proceso pobūdžiu ir tuo, ar ji taiko teisės aktus, pažymėtina, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, galinčių paneigti tai, jog *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* nėra teismas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 19 Toliau dėl nepriklausomumo kriterijaus pabrėžtina, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* turi trečiojo asmens statusą sprendimą, dėl kurio pateiktas skundas pagrindinėje byloje, priėmusios valdžios institucijos atžvilgiu (žr. Sprendimo *Corbiau*, C-24/92, EU:C:1993:118, 15 punktą ir Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 49 punktą). Šiomis aplinkybėmis matyti, kad tas teismas savo funkcijas vykdo visiškai autonomiškai, jo nesaisto jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, jis negauna jokių nurodymų ar įpareigojimų (žr. Sprendimo *Torresi*, C-58/13 ir C-59/13, EU:C:2014:2088, 22 punktą) ir taip apsaugomas nuo išorinės įtakos ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jo narių sprendimų laisvei (Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 51 punktas ir Sprendimo *TDC*, C-222/13, EU:2014:2265, 30 punktas).
- 20 Taip pat aišku, kad nagrinėjamas teismas pavestas funkcijas vykdo visiškai laikydamasis objektyvumo ir nešališkumo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su šios bylos dalyku, atžvilgiu. Be to, remiantis *Generalidad de Catalogne* dekretu 221/2013 8 straipsnio 4 dalimi, šios institucijos nariai paskiriami visam įgaliojimų laikui ir gali būti atstatydinti tik dėl šiame straipsnyje aiškiai nurodytų priežasčių (žr. Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 52 ir 53 punktus ir Sprendimo *TDC*, C-222/13, EU:2014:2265, 31 ir 32 punktus).
- 21 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija atitinka nepriklausomumo kriterijų.

- 22 Galiausiai dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos jurisdikcijos privalomumo, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo praktiką dėl SESV 267 straipsnio, konstatuotina, kad, remiantis Įstatyminio dekreto 3/2011 40 straipsnio 6 dalimi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos jurisdikcija yra neprivaloma. Taigi, skundą viešųjų pirkimų srityje ketinantis paduoti asmuo gali pasirinkti, kokį skundą paduoti – specialųjį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai institucijai ar administracinį teisminį skundą.
- 23 Šiuo klausimu vis dėlto reikia priminti, kad, pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos, kurios jurisdikcija nepriklauso nuo šalių susitarimo, sprendimai yra privalomi toms šalims (žr. Nutarties *Merck Canada*, C-555/13, EU:C:2014:92, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *Ascendi Beiras Litoral e Alta, Auto Estradas das Beiras Litoral e Alta*, C-377/13, EU:C:2014:1754, 28 punktą).
- 24 Antra, per teismo posėdį Ispanijos vyriausybė nurodė, kad iš tiesų dalyviai, vykstant viešojo pirkimo procedūroms, paprastai nesinaudoja galimybe administracinį teisminį skundą pateikti tiesiogiai, prieš tai nesikreipę į *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* su pagrindinėje byloje nagrinėjamu specialiuoju skundu. Taigi, administraciniai teismai paprastai veikia kaip antroji instancija, todėl Katalonijos autonominiame regione užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės viešųjų pirkimų srityje, privalo visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija.
- 25 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* atitinka ir jo jurisdikcijos privalomumo kriterijų.
- 26 Galiausiai primintina, kad Teisingumo Teismas, kalbėdamas apie Direktyvos 89/665 2 straipsnio 9 dalyje paminėtų už peržiūros procedūras viešųjų pirkimų srityje atsakingų institucijų teisinio statuso vertinimą, jau yra patvirtinęs, kad kelios kitos nacionalinės institucijos, iš esmės panašios į šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusią instituciją, yra „teismai“ (žr., be kita ko, Sprendimo *Dorsch Consult*, C-54/96, EU:C:1997:413, 22–38 punktus; Sprendimo *Köllensperger ir Atzwanger*, C-103/97, EU:C:1999:52, 16–25 punktus ir Sprendimo *Bundesdruckerei*, C-549/13, EU:C:2014:2235, 22 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 27 Todėl *Tribunal Català de Contractes del Sector Públic* yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 28 Antra, Ispanijos vyriausybė pažymi, kad Ispanijos teisėje nustatytas klasifikavimo reikalavimas netaikomas kitose valstybėse narėse nei Ispanijos Karalystė įsteigtoms įmonėms. Taigi, prejudiciniai klausimai yra vien vidaus pobūdžio ir, norint į juos atsakyti, nereikia nei taikyti, nei aiškinti Sąjungos teisės.
- 29 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas iš esmės neturi jurisdikcijos atsakyti į pateiktą prejudicinį klausimą, kai akivaizdu, kad Sąjungos teisės nuostata, kurią jo prašoma išaiškinti, negali būti taikoma (Sprendimo *Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona*, C-139/12, EU:C:2014:174, 41 punktas ir Sprendimo *Wojciechowski*, C-408/14, EU:C:2015:591, 26 punktas; taip pat žr. Nutarties *Parva Investitionsbanka ir kt.*, C-488/13, EU:C:2014:2191, 26 punktą ir Nutarties *De Bellis ir kt.*, C-246/14, EU:C:2014:2291, 14 punktą).
- 30 Vis dėlto tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama klasifikavimo pareiga netaikoma kitose valstybėse narėse nei Ispanijos Karalystė įsteigtoms įmonėms, neturi įtakos Teisingumo Teismo jurisdikcijai. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nė viena direktyvų 89/665 ir 2004/18 nuostata neleidžia manyti, jog jų nuostatų taikymas priklauso nuo to, ar egzistuoja realus ryšys su laisvu judėjimu tarp valstybių narių. Iš tiesų, minėtose direktyvose jų nuostatų taikymas viešojo pirkimo procedūroms nesiejamas su jokia sąlyga, susijusia su dalyvių pilietybe ar įsteigimo vieta (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 29 punktą).

- 31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į pateiktus klausimus.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 32 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 8 dalis aiškinama taip, kad šios nuostatos antroje pastraipoje esanti „ūkio subjekto“ sąvoka apima viešojo administravimo subjektus, ir ar jie dėl to gali dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.
- 33 Iš Direktyvos 2004/18 4 konstatuojamosios dalies, kurioje aiškiai nurodyta galimybė „institucijai, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė,“ dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje kaip dalyvei, ir iš šios direktyvos 1 straipsnio 8 dalies, kurioje „ūkio subjekto“ statusas aiškiai pripažįstamas bet kuriam „viešajam subjektui“, matyti, kad Direktyvoje 2004/18 neatmetama viešosios valdžios institucijų galimybė dalyvauti konkurse.
- 34 Be to, iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad dalyvauti ar pateikti savo kandidatūrą leidžiama visiems asmenims ar subjektams, kurie, išnagrinėję skelbime apie pirkimą nurodytas sąlygas, mano galintys įvykdyti šią sutartį – tiesiogiai ar pasitelkdami subrangovus, nepaisant to, ar jie reglamentuojami pagal viešąją, ar privatinę teisę, ir to, ar rinkoje jie veikia sistemingai, ar tik retkarčiais, ir ar jiems skiriamos subsidijos iš viešųjų lėšų (žr. Sprendimo *CoNISMa*, C-305/08, EU:C:2009:807, 42 punktą ir šiuo klausimu Sprendimo *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 35 punktą).
- 35 Jeigu ir tiek, kiek tam tikriems subjektams leidžiama teikti paslaugas rinkoje už atlygį, net jeigu tik retkarčiais, valstybės narės negali uždrausti jiems dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių sudarymo procedūrose dėl tų pačių paslaugų teikimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *CoNISMa*, C-305/08, EU:C:2009:807, 47–49 punktus; Sprendimo *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce ir kt.*, C-159/11, EU:C:2012:817, 27 punktą; taip pat šiuo klausimu, kiek tai susiję su atitinkamomis 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 322) nuostatomis, žr. Sprendimo *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 36 punktą).
- 36 Todėl į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 8 dalis aiškinama taip, kad šios nuostatos antroje pastraipoje esanti „ūkio subjekto“ sąvoka apima viešojo administravimo subjektus, kurie dėl to gali dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, jeigu ir tiek, kiek jiems leidžiama teikti paslaugas rinkoje už atlygį.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18 52 straipsnis aiškinamas taip, kad viešojo administravimo subjektai gali būti viešųjų arba privačiųjų sertifikavimo įstaigų įtraukiami į nacionalinius oficialius patvirtintų arba leidžiamų sertifikuoti įmonių, tiekėjų ar paslaugų teikėjų sąrašus.
- 38 Kalbant apie valstybės nares, nusprendusias sudaryti oficialius patvirtintų įmonių, tiekėjų ar paslaugų teikėjų sąrašus arba įdiegti sertifikavimą, kurį atlieka privačiosios sertifikavimo įstaigos, konstatuotina, kad, nors, be kita ko, Direktyvos 2004/18 52 straipsnio 1 ir 5 dalyse įtvirtinti tam tikri reikalavimai dėl įtraukimo į šiuos sąrašus ir šio sertifikavimo sąlygų nustatymo, šioje direktyvoje nenustatyta nei to, kiek viešieji subjektai gali būti įtraukiami į atitinkamus oficialius sąrašus ar sertifikuojami, nei to, ar toks įtraukimas ar sertifikavimas yra privalomas.

- 39 Tačiau primintina, kad, kaip iš esmės matyti iš šio sprendimo 36 punkto, viešieji subjektai, kuriems pagal nacionalinę teisę leidžiama siūlyti atitinkamame viešojo pirkimo skelbime nurodytus darbus, prekes ar paslaugas, taip pat turi teisę dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.
- 40 Nacionalinės teisės norma, pagal kurią viešosios valdžios institucijos, kurios, kaip ūkio subjektai, turi teisę siūlyti atitinkamame viešojo pirkimo skelbime nurodytus darbus, prekes ar paslaugas, negali būti įtrauktos į atitinkamus sąrašus ar sertifikuojamos, tačiau teisė dalyvauti viešajame pirkime suteikiama kitiems ūkio subjektams, kurie yra įtraukti į šiuos sąrašus ar sertifikuoti, tokių viešųjų subjektų teisę dalyvauti šiame viešajame pirkime padarytų praktiškai neveiksmingą ir dėl to negali būti laikoma atitinkančia Sąjungos teisę.
- 41 Šiomis aplinkybėmis į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/18 52 straipsnis aiškinamas taip, kad, nors jame ir įtvirtinti tam tikri reikalavimai dėl ūkio subjektų įtraukimo į nacionalinius oficialius sąrašus ir sertifikavimo sąlygų nustatymo, jame išsamiai neapibrėžtos šių ūkio subjektų įtraukimo į nacionalinius oficialius sąrašus ar leidimo juos sertifikuoti sąlygos ir viešųjų subjektų teisės ir pareigos šiuo klausimu. Bet kuriuo atveju Direktyva 2004/18 aiškinama taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią nacionalinės viešosios valdžios institucijos, kurios turi teisę siūlyti atitinkamame viešojo pirkimo skelbime nurodytus darbus, prekes ar paslaugas, negali būti įtrauktos į šiuos sąrašus ar sertifikuojamos, tačiau teisė dalyvauti atitinkamame viešajame pirkime suteikiama tik tiems ūkio subjektams, kurie yra minėtuose sąrašuose ar yra sertifikuoti.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 42 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar Įstatyminiu dekretu Nr. 3/2011 Direktyva 2004/18 buvo tinkamai perkelta į Ispanijos teisę ir ar Ispanijos įstatymų leidėjas šio įstatyminio dekreto 62 ir 65 straipsniais apribojo viešojo administravimo subjektų įtraukimo į komercinio klasifikavimo registrus galimybę.
- 43 Šiuo klausimu primintina, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, per prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą Teisingumo Teismas neturi vertinti nacionalinės teisės normos atitikties Sąjungos teisei ir aiškinti nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų (žr., be kita ko, Sprendimo *Ascafor ir Asidac*, C-484/10, EU:C:2012:113, 33 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 44 Todėl Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į ketvirtąjį klausimą.

Dėl penktojo klausimo

- 45 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, koku būdu viešojo administravimo subjektai, jei jiems leidžiama dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, tačiau jie negali būti įtraukti į oficialų patvirtintų ūkio subjektų sąrašą ar sertifikuoti sertifikavimo įstaigos, gali patvirtinti savo tinkamumą sudaryti konkrečią sutartį, kaip to reikalaujama pagal Direktyvą 2004/18.
- 46 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tuo atveju, jei Ispanijos teisė turėtų būti aiškinama Sąjungos teisę atitinkančiu būdu, tik prašo bendrai išaiškinti Direktyvą 2004/18, tačiau nepaaiškina, ar Ispanijos teisė negalėtų būti aiškinama Sąjungos teisę atitinkančiu būdu ir, jei reikia, dėl kokios priežasties. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo konkrečių šios direktyvos nuostatų, kurias Teisingumo Teismas turėtų išaiškinti, kad šis nacionalinis teismas galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje.

- 47 Todėl šis klausimas neatitinka reikalavimų, numatytų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punkte, pagal kurį prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti išdėstytos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.
- 48 Tokiomis aplinkybėmis penktasis klausimas turi būti pripažintas nepriimtiniu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 1 straipsnio 8 dalis aiškinama taip, kad šios nuostatos antroje pastraipoje esanti „ūkio subjekto“ sąvoka apima viešojo administravimo subjektus, kurie dėl to gali dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, jeigu ir tiek, kiek jiems leidžiama teikti paslaugas rinkoje už atlygį.
2. Direktyvos 2004/18 52 straipsnis aiškinamas taip, kad, nors jame ir įtvirtinti tam tikri reikalavimai dėl ūkio subjektų įtraukimo į nacionalinius oficialius sąrašus ir sertifikavimo sąlygų nustatymo, jame išsamiai neapibrėžtos šių ūkio subjektų įtraukimo į nacionalinius oficialius sąrašus ar leidimo juos sertifikuoti sąlygos ir viešųjų subjektų teisės ir pareigos šiuo klausimu. Bet kuriuo atveju Direktyva 2004/18 aiškinama taip, kad ja draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią nacionalinės viešosios valdžios institucijos, kurios turi teisę siūlyti atitinkamame viešojo pirkimo skelbime nurodytus darbus, prekes ar paslaugas, negali būti įtrauktos į šiuos sąrašus ar sertifikuojamos, tačiau teisė dalyvauti atitinkamame viešajame pirkime suteikiama tik tiems ūkio subjektams, kurie įtraukti į minėtus sąrašus ar yra sertifikuoti.

Parašai.